

УДК 37.03

О. І. Гузела, Л. А. Швайка

Українська академія друкарства

СПРАВА ЖИТТЯ

(до 90-річчя з дня народження А. В. Золотухіна)

Стаття присвячена 90-річчю з дня народження Анатолія Володимировича Золотухіна, багаторічного декана заочного та загальнотехнічного факультету Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова

*Ні, не марний труд ваш,
люди ясночолі!*

В. Сосюра

Він дійсно був ясночолим. Мав стрімку ходу. Обличчя мужнє і завжди налаштоване на усмішку. Великі теплі долоні, які ділилися доброю енергетикою при рукостисканні. Струнку і доволі кремезну поставу справжнього красеня. Усі, хто знав Анатолія Володимировича Золотухіна, захоплювалися його комунікабельністю, благородством і життєвою мудрістю. Цей доброзичливий, добре збудований чоловік володів великою притягальною силою і масштабними організаторськими здібностями. Він буквально увірвався в поліграфічну справу, полюбив і впродовж багатьох років сприяв розвитку її наукової бази, був великим патріотом поліграфії, на олтар якої беззастережно поклав своє життя.

Родинні корені А. В. Золотухіна в м. Березані Київської області. Там він народився 21 червня 1921 року в бідній селянській сім'ї, закінчив середню школу і звідти пішов у світ широкий. Після успішного закінчення школи у жовтні 1940 року був достроково призваний в Червону Армію, де служив у 51-й і 309-й частинах Стрілецької дивізії на посадах командира відділення, взводу, завідувача оперативного відділу дивізії. Військовий вишкіл загартував хлопця, укріпив фізично і духовно.

Велика Вітчизняна війна застала молодого бійця в Бесарабії і довгих п'ять років водила його по світу воєнними дорогами. Чатували на нього ворожі кулі. Був тричі пораненим, не раз дивом залишався неушкодженим. Накази командування виконував сумлінно, за що був нагороджений орденом «Червоної Зірки», двома медалями: «За відвагу», «За перемогу у Великій Вітчизняній війні». Закінчив війну в Німеччині і після демобілізації в жовтні 1945 року в почав навчатися на підготовчих курсах Київського інженерно-будівельного інституту. У вересні 1946 року став студентом архітектурного факультету цього навчального закладу. Однак архітектором бути таки не судилось.

У серпні 1947 року, у зв'язку з переведенням на роботу в Управління державної безпеки по Львівській області, переїхав зі сім'єю у Львів і почав

навчання на технологічному факультеті Українського поліграфічного інституту. З цього часу А.В. Золотухін з поліграфією не розлучався. Упродовж 1948—1950 рр. був секрестарем комсомольського бюро технологічного факультету. У листопаді 1948 року став кандидатом ВКП(б), а в березні 1951 року її членом. У 1951 році після успішного закінчення навчального закладу Анатолій Золотухін був зарахований асистентом на кафедру економіки, організації і планування поліграфічної промисловості. Через чотири роки обраний за конкурсом старшим викладачем цієї кафедри. З 14 лютого 1958 року працював деканом заочного, а потім загальнотехнічного факультету УПІ.

Викладацька праця, в яку з головою занурився Анатолій Володимирович, вимагала постійного підвищення фахового та наукового рівня. Разом з тим, впевнено розвивалася галузь поліграфії. Особливо відчутним був поступ у сфері поліграфічної техніки і технології. Розвивався високий спосіб друку на базі фотополімерних форм, появилось офсетне виробництво, яке потребувало всебічного дослідження та оцінки з точки зору економічної ефективності. Саме ці питання перекликалися з науковими зацікавленнями А.В. Золотухіна. І саме в цьому напрямку він розпочав активну наукову працю після затвердження у 1955 році теми дисертації «Економічна ефективність застосування нової техніки і технології в офсетному виробництві». Посипалися наукові статті, яких до 1961 року назбиралося сім назв. Значна частина кандидатської дисертації на той час уже була виконана.

З 10 жовтня 1968 року А. В. Золотухін за наказом Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР перейшов працювати в Український науково-дослідний інститут поліграфічної промисловості (УНДПП). Відтоді почалася нова сторінка життя вченого як успішного організатора галузевої науки, якій служив до кінця своїх днів. Ця робота повністю відповідала характеру та амбіціям зрілої, випробуваної життям людини. Тут був розмах, рух уперед, відчуття своєї потрібності. По вулиці Артема (Володимира Великого) будувався новий корпус інституту, на той час велике світле приміщення з усією інфраструктурою науково-дослідного центру — лабораторіями, друкарнею, складами, гаражами, бібліотекою з читальним залом, їдальнею, актовим залом. Це вимагало контролю за будівельними роботами, оперативного втручання в проектну документацію. Анатолій Володимирович усі свої здібності приклав для своєчасного введення нової будівлі інституту в експлуатацію. У 1973 році інститут запрацював на повну силу, став науковим центром у галузі поліграфії і видавничої справи держави. У створення потужної матеріально-технічної бази, відбір і зміцнення наукових кадрів, формування новітньої тематики досліджень інституту А.В.Золотухін вклав чимало зусиль, знань, творчу думку, енергію і хист організатора.

У 1975 році в Московському поліграфічному інституті відбувся успішний публічний захист дисертації «Дослідження економічної ефективності нової техніки і технології в поліграфії» на здобуття А. В. Золотухіним ученого ступеня кандидата економічних наук. Матеріали

досліджень знайшли відображення в понад 100 наукових статтях, чотирьох монографіях, шістьох авторських свідоцтвах. Наукові розробки, виконані під безпосереднім керівництвом ученого і за його участю, систематично демонструвалися й отримували високу оцінку на ВДНГ СРСР. За цю роботу А. В. Золотухіна було нагороджено трьома золотими, двома срібними, однією бронзовою медаллю ВДНГ СРСР та Почесним дипломом Всесоюзної торговельної палати. Разом з тим, виконано ряд наукових досліджень з удосконалення методики оцінки економічної ефективності науково-технічних розробок у галузі високого й офсетного друку, діяльності інституту в цілому, оптимізації системи економічних показників використання розробок і заходів в промисловості.

У січні 1981 року наказом Держкомвидаву СРСР А. В. Золотухіна призначили науковим керівником одного із завдань у науково-технічній програмі на 1981—1985 рр., затвердженій Постановою ДКНТ СРСР і Держплану СРСР, зі створення та освоєння у виробництві технологічних процесів, матеріалів та устаткування для високого друку. Це дуже серйозна і відповідальна справа, отримання якої свідчило про велику довіру і впевненість у високому фаховому рівні виконавця, відкривало нові можливості для інституту загалом. Щорічно в інституті зростали обсяги науково-дослідних робіт з найважливіших галузевих проблем і впроваджень у виробництво, розширювалося експериментальне виробництво. Підвищувалися науково-технічний рівень і соціально-економічна ефективність впроваджень, що дозволило інституту зайняти провідне місце в галузі.

В інституті щорічно розроблялося чотири—п'ять важливих комплексних завдань з основних напрямів науково-технічного прогресу в галузі: створення автоматизованих систем управління поліграфічним підприємством, автоматизованих систем переробки технічної інформації, нових прогресивних матеріалів, устаткування, приладів і технологічних процесів високого друку; досліджувалися питання охорони навколишнього середовища.

УНДІПП, керований А. В. Золотухіним, зробив вагомий внесок в організацію серійного виготовлення підприємствами хімічної промисловості і машинобудування цілого ряду створених ученими інституту нових видів матеріалів і устаткування для високого друку. Їх впровадження дозволило одержати фактичний народногосподарський ефект лише за одну п'ятирічку в сумі понад 5 млн.крб. Було отримано 117 авторських свідоцтв на винаходи, 9 золотих, 39 срібних і 118 бронзових медалей ВДНГ СРСР, чотири дипломи ВДНГ I й один II ступеня, Почесний диплом Всесоюзної торговельної палати, диплом міжнародної поліграфічної виставки «СЭВ ДРУК-79», 10 дипломів лауреатів виставки науково-технічної творчості молоді, чотири медалі виставки «НТТМ-80».

Як керівник великої науково-дослідної установи, А. В. Золотухін умів забезпечувати своєчасне та якісне виконання планових завдань, багато уваги приділяв розвитку індивідуального і колективного соціалістичного змагання,

розширенню творчих зв'язків інституту з підприємствами й організаціями на підставі договорів про співпрацю. Інститут тісно співпрацював з галузевими науково-дослідними організаціями Німеччини, Угорщини, Польщі, Чехії. Анатолій Володимирович очолював роботу з фірмою «БАСФ» (Німеччина), АТ «Тіплан Системс Проектс» (Фінляндія). Надзвичайно тісною була співпраця з російськими галузевими науково-дослідними інститутами — Всесоюзним науково-дослідним інститутом комплексних проблем поліграфії, Книжковою палатою СРСР і вітчизняними галузевими науково-дослідними установами — УкрНДІСВДом, Українським поліграфічним інститутом ім. Ів. Федорова.

Як знаний у галузі висококваліфікований фахівець А. В. Золотухін тривалий час залучався до підготовки кадрів — багато років очолював державну екзаменаційну комісію на спеціальності «Економіка і організація поліграфічної промисловості» в УПІ, здійснював керівництво і рецензування дипломних проектів, був членом спеціалізованої ради по захисту кандидатських дисертацій з економіки, неодноразово — офіційним опонентом дисертацій. Мав репутацію надзвичайно коректного, доброзичливого і водночас вимогливого до молодих фахівців. На захисті дипломних проектів в УПІ придивлявся до кожного випускника і завжди знаходив можливість працевлаштувати найздібніших і найперспективніших.

Упродовж трудового життя А. В. Золотухін проводив велику громадську роботу. Цього вимагав час, а відтак це сприяло розвитку УНДІППу, задоволенню потреб його працівників. Він був депутатом чотирьох ~~сесій~~ Франківської ради народних депутатів м. Львова, депутатом Львівської міської ради, постійно — членом районного комітету Комуністичної партії України, головою Львівського обласного і членом Республіканського і Всесоюзного правління НТТ поліграфії, видавництва і книжкової торгівлі.

Анатолій Володимирович довгий час очолював регіональне навчально-науково-виробниче об'єднання «Друк» (одне з п'яти, створених за ініціативою Львівського обкому компартії України та Західного центру АН СРСР), Координаційну раду з використання фотополімерів у галузі, був членом науково-технічних рад Держкомвидаву УРСР та СРСР, редакційної колегії міжвідомчого республіканського науково-технічного збірника «Поліграфія і видавнича справа» і всесоюзного журналу «Полиграфия». За активну участь в організації та роботі всесоюзних і республіканських науково-технічних конференцій, нарад, симпозіумів, семінарів нагороджувався Почесними грамотами, знаком «Відмінник друку» й іншими відзнаками; як ветеран Великої Вітчизняної війни мав десять урядових нагород. З нагоди 60-річчя А. В. Золотухіна було нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР — вагомою на той час відзнакою.

Колектив УНДІПП в особі А. В. Золотухіна завжди мав вимогливого, людяного й толерантного керівника і наставника, готового словом і ділом надати конкретну допомогу та підтримку. Він був прикладом успішного

поєднання наукової роботи з багатогранною організаторсько-управлінською та громадською діяльністю, яку проводив енергійно і талановито. Виношував у душі багато планів щодо розвитку інституту, яким так і не судилось здійснитися.

Був дбайливим сім'янином. Разом з дружиною Людмилою Макарівною виховав двох доньок — Лілію і Надію.

Ясного морозного січневого дня 1987 року великий організатор поліграфічної науки відійшов у кращий світ. З того часу збігло понад двадцять років. Народилася нова держава Україна. Впевнено набирає обертів третє тисячоліття. Переоцінюються цінності матеріальні і нематеріальні. Великі збурення в усіх сферах суспільства дуже часто дезорієнтують молодь і розчаровують середнє та старше покоління. Так не повинно бути...

Доля цієї мужньої людини, добра пам'ять про неї, вдячна згадка про добрі справи є свідченням того, що в кожному людському житті найбільш вартісним є любов до ближнього і порядність. І як тут не згадати Дмитра Павличка:

Людина — що таке? Не плоть, не море.

Не океан, не космос, тільки — дух.

Йде смерть, але вона не переборє

Його живий і вічно творчий рух.

Сильним духом був і А. В. Золотухін. Може, тому смерть не поборолала його — залишила в пам'яті, а значить у житті майбутніх поколінь.

ДЕЛО ЖИЗНИ

(к 90-летию со дня рождения А. В. Золотухина)

Стаття посвящена 90-летию со дня рождения Анатолия Владимировича Золотухина, многолетнего декана заочного и общетехнического факультета Украинского полиграфического института им. Ивана Федорова.

AFFAIRS OF THIS LIFE

(before the 90th anniversary of the birth of A. V Zolotukhin)

This article is devoted to the 90th anniversary of Anatoly V. Zolotukhin, long distance and dean of faculty for industrial Ukrainian Polygraphic Institute. Ivan Fedorov.

Стаття надійшла 17.03.2011